

12. Στίχοι 1328 - 1353

12.1. Ερμηνευτικές ερωτήσεις ανοικτού τύπου

(ελεύθερης ανάπτυξης και σύντομης απάντησης)

1. Ποια συναισθήματα δημιουργεί ο ποιητής στο θεατή με το περιεχόμενο των τελευταίων στίχων του δράματος;
2. Να επιλέξετε από τους στίχους 1328-1353 προτάσεις που έχουν γνωμολογικό χαρακτήρα και να αναπτύξετε εκείνη που θεωρείτε ότι έχει μεγάλη απήχηση σήμερα.
3. Να εντοπίσετε τις τραγικές ιδέες που προβάλλει ο Σοφοκλής³³ στα λόγια του χορού και του Κρέοντα.
4. Πώς συμπεριφέρεται ο χορός στον Κρέοντα βλέποντάς τον να επιστρέφει κρατώντας το σώμα του νεκρού Αίμονα;
5. Να αναφέρετε τα στοιχεία που χρησιμοποιεί ο ποιητής στους στίχους 1339-1346, για να παρουσιάσει τον Κρέοντα ως τραγικό ήρωα³⁴.
6. *Μέλλοντα ταῦτα. Τῶν προκειμένων τί χρῆ // πράσσειν* (1334-1335):
 - α) Να εξηγήσετε ποια είναι τα μέλλοντα και ποια τα προκειμένα.
 - β) Πώς κρίνετε τη συμπεριφορά του χορού απέναντι στον Κρέοντα από τα λόγια αυτά;
7. Τι είναι *κομμός* και με ποιο λογοτεχνικό είδος της νεότερης εποχής συνδέεται;
8. Να χωρίσετε τον *κομμό* (1257-1353) σε ενότητες και να δώσετε τίτλο σε καθεμιά.

³³ Βλ. Η. D. F. Kitto, σσ. 158-159: «Ο Σοφοκλής, επειδή ήταν μεγάλος καλλιτέχνης, είχε κάτι ακόμη σπουδαιότερο να κάνει από το να φτιάχνει όμορφα έργα, να εκφράζει δηλαδή, με όση ευθύτητα του επέτρεπε το μέσο του ορισμένες τραγικές ιδέες, που ξεπερνούσαν από μια ορισμένη αντίληψη για την ανθρώπινη ζωή. Η μόνη ανάγκη είναι το κάθε έργο να παρουσιάζει όσο γίνεται πιο ζωντανά την τραγική ιδέα που βρίσκεται πίσω του».

³⁴ Βλ. Η. D. F. Kitto, σσ. 168-169: «Η παλαιότερη κριτική θεωρούσε ότι το έργο ήταν ένα έργο για την Αντιγόνη. Η πιο ικανοποιητική απόδειξη της αλήθειας είναι η παράσταση. Ο Κρέων έχει τη δύναμη να κυριαρχεί στο έργο. Ο ρόλος του Κρέοντα είναι μίαιμιση φορά όσο ο ρόλος της Αντιγόνης και ο πιο δυναμικός ρόλος. Ο δικός της είναι αρκετά εντυπωσιακός και συγκινητικός, αλλά ο δικός του έχει μεγαλύτερο εύρος και είναι πιο δουλεμένος. Η δική της μοίρα αποφασίζεται στους πρώτους λίγους στίχους. Οι περισσότερες από τις δραματικές δυνάμεις είναι στραμμένες εναντίον του Κρέοντα. Ο Κρέων λέει αλήθεια όταν λέει: Γέροντα, όλοι, σαν τους τοξότες το στόχο, με τοξεύετε (στ. 1033). Ο Κρέων συναντά μεγαλύτερη αντίσταση από όση η Αντιγόνη. Η τραγωδία της Αντιγόνης είναι τρομερή, αλλά έχει προβλεφθεί και είναι γρήγορη. Η τραγωδία του Κρέοντα ογκώνεται μπροστά στα μάτια μας».

12.2. Ερμηνευτικές ερωτήσεις κλειστού τύπου ή συνδυασμός ανοικτού και κλειστού τύπου

1. Στους στίχους 1328-1333 ο Κρέων χρησιμοποιεί λέξεις ή φράσεις που έχουν σχέση με το θάνατο. Ποιες είναι αυτές;
2. Ποια συμπεριφορά εκδηλώνει ο χορός προς τον Κρέοντα στους στίχους 1328-1353;

A. Να σημειώσετε τις ορθές απαντήσεις στα αντίστοιχα τετράγωνα.

Ο χορός:

- α) Βοηθάει τον Κρέοντα να συνειδητοποιήσει το μέγεθος της ευθύνης του.
- β) Θρηνεί με τον Κρέοντα για την καταστροφή της οικογένειάς του.
- γ) Είναι ψυχρός προς τον Κρέοντα.
- δ) Διδάσκει τους θεατές διατυπώνοντας διαχρονικές αλήθειες.
- ε) Με τη στάση του μέμφεται τον Κρέοντα για τις πράξεις του.
- στ) Δηλώνει υποταγή και προσφέρει τις υπηρεσίες του στον Κρέοντα.

B. Να αιτιολογήσετε δύο από τις επιλογές σας.

12.3. Γραμματικές ασκήσεις

1. *ἴδω, ἄγοιτε, φρονεῖν.*

α) Να γίνει χρονική αντικατάσταση

	Υποτακτική	Ευκτική	Απαρέμφατο
<i>Ενεστώς</i>			
<i>Μέλλων</i>			
<i>Αόριστος</i>			
<i>Παρακείμενος</i>			

β) Να γράψετε τους αρχικούς χρόνους των ρημάτων στη φωνή που βρίσκονται:

<i>Ενεστώς</i>			
<i>Παρατατικός</i>			
<i>Μέλλον</i>			
<i>Αόριστος</i>			
<i>Παρακείμενος</i>			
<i>Υπερσυντέλ.</i>			

2. *ἐμοί*: Να κλιθεί στα τρία πρόσωπα.
3. *ταῦτα, τῶνδε, ὧν*: Να κλιθούν στο θηλυκό γένος.
4. Να κλιθούν τα ονοματικά σύνολα: «*μεγάλοι λόγοι, μεγάλας πληγάς*»:
5. *κάλλιστ' ἐμῶν*:
 - α) Πώς λέγεται το φαινόμενο της αποβολής του τελικού «*α*» της λέξης *κάλλιστ'* και πότε συμβαίνει;
 - β) Να γράψετε δύο φράσεις από το κείμενό σας στις οποίες αναγνωρίζετε το ίδιο φαινόμενο.
6. *ἔχω*: Να γραφούν τα απαρέμφατα και οι μετοχές όλων των χρόνων.

	Μετοχή	Απαρέμφατο
<i>Ενεστώς</i>		
<i>Μέλλον</i>		
<i>Αόριστος</i>		
<i>Παρακείμενος</i>		

12.4. Συντακτικές ασκήσεις

1. *Μέλλοντα ταῦτα (εἰσί). Τῶν προκειμένων τί χροῖ πρόσσειν*:
Να χαρακτηρίσετε συντακτικώς τις υπογραμμισμένες λέξεις.
2. *σέ (1341), μηδέν (1337), ἀπαλλαγὴ (1338), εἰς θεοὺς (1349), τό φρονεῖν (1353)*: Να χαρακτηρίσετε συντακτικώς τις λέξεις και φράσεις.

12.5. Λεξιλογικές - Σημασιολογικές ερωτήσεις

1. Να βρείτε στο κείμενο τις λέξεις που έχουν ετυμολογική συγγένεια με τις λέξεις της στήλης Α και να τις γράψετε στη στήλη Β.

A	B
κομίζω	
φέρω	
ὄρω	
κεῖμαι	
ἀλλαγή	
πούς	
δαίμων	

2. ἀποτείσαντες, τῶν προκειμένων, μέλλοντα, πεπρωμένης, μάταιον. Να συμπληρώσετε τα κενά των προτάσεων που ακολουθούν με τις παραπάνω λέξεις τροποποιώντας τις ανάλογα:
- α) Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας φόρο τιμής στους πεσόντες στον Ελληνοαλβανικό πόλεμο.
- β) Δε μας ενδιαφέρει τι λες για τα άλλα θέματα. Επί έχεις κάτι να πεις;
- γ) Εκμεταλλεύεται τις αγωνίες τους. Πληρώνεται για να τους λείπει
- δ) Τὸ φυγεῖν ἀδύνατον, ἔλεγαν οἱ ἀρχαῖοι.
- ε) Ὅ,τι και να πεις δεν του αλλάξεις γνώμη. κόπος.